

Význam “fyziologie” na operačním sale

Vladimír Černý

Klinika anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny, Univerzita Karlova v Praze, Lékařská fakulta v Hradci Králové

Dept. of Anesthesia, Pain Management and Perioperative Medicine, Dalhousie University, Halifax, Kanada

Klinika anesteziologie a resuscitace
Fakultní nemocnice Královské Vinohrady
Univerzita Karlova v Praze, 3. LFUK,
Praha

Ústav klinické biochemie a diagnostiky
Fakultní nemocnice Hradec Králové

Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad
Labem, Fakulta zdravotnických studií

Technická univerzita Liberec

European Commission's Expert Panel on
Medical Devices, Brussels, Belgie

Význam “fyziologie” pro náš obor a jeho denní praxi

„Bez konfliktu zájmů k tématu sdělení

prof. MUDr. Vladimír Černý, Ph.D., FCCM, FESAIC

Cíle sdělení

- 1) Zdůraznit význam fyziologie v denní klinické praxi oboru AIM
- 2) Ukázat, jak znalost fyziologie zásadně ovlivňuje racionalitu našich klinických rozhodnutí

Cíle sdělení

Přesvědčit vás, že bez znalosti fyziologie
nemůže NIKDO a NIKDY dosáhnout cíl (asi)
každého z nás ...

***“být dobrý doktor a dělat tzv. dobrou
medicínu”***

The **MICHELIN**
guide

NEW YORK 2014

*What are the
“best”
ingredients for
the best
practice ?*

*... a existuje nějaký
“geniální” obecný
recept jak dělat tzv.
dobrou medicínu ?*

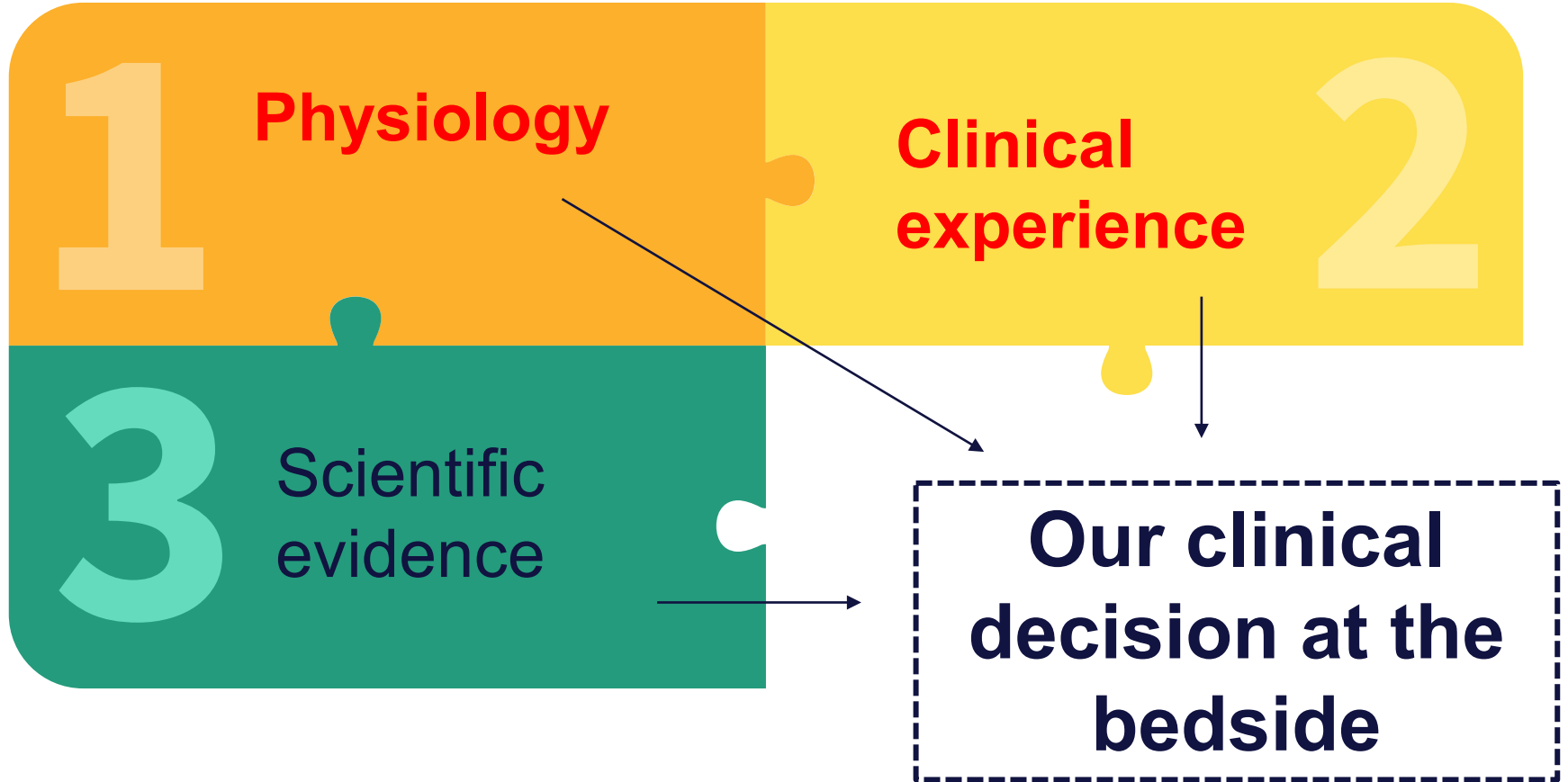
ANO

MICHELIN
STARS

3 základní chutě

Obsah

- I. Existuje fyziologický koncept pro všechno co děláme denně v našem oboru ?
- II. Jak nám pomáha fyziologie na operačním sále ?

Obsah

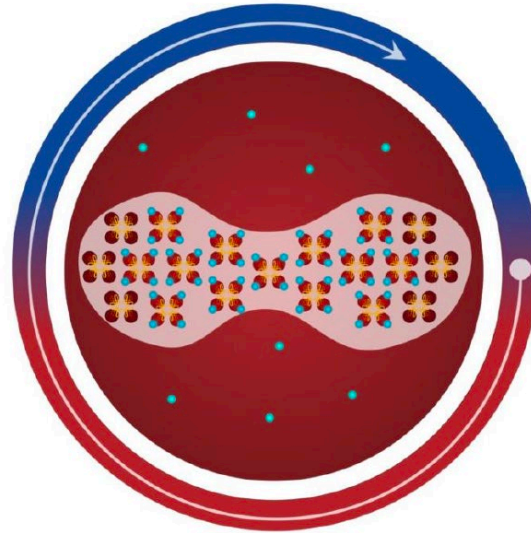
- I. Existuje jeden fyziologický koncept pro všechno co děláme denně v našem oboru ?**
- II. Jak nám pomáhá fyziologie na operačním sále ?

In our specialty,
there is the only one, unique and
proven concept that fulfills criteria for
“one size fits all”

Koncept dodávky kyslíku – fyziologický základ léčby kritických stavů

Černý V. (1-5), Astapenko D. (2, 5), Řehák D. (2)

(v tisku)

$$[(1,34 \cdot \text{Hb} \cdot \text{SpO}_2) + (0,023 \cdot p_a\text{O}_2)] \cdot \text{CO}$$

Obr. 2 – grafické znázornění rovnice DO_2 . Centrální kruhová část reprezentuje C_aO_2 , periferní prstenec srdeční výdej. Hb – hemoglobin; SpO_2 – saturace hemoglobinu kyslíkem; $p_a\text{O}_2$ – parciální tlak O_2 v arteriální krvi; CO – srdeční výdej.

„Fyziologie dodávky kyslíku je zcela zásadní jak pro pochopení základního rámce dosažení dobrého klinického výsledku u kritických stavů, tak pro pochopení podstaty účinku nejčastěji používaných léčebných intervencí, jakými jsou např. tekutinová terapie, léčebné podávání kyslíku, metody ventilační podpory, farmakologická nebo přístrojová podpora oběhu a řada dalších ...“

„V klinické praxi se řada rutinních postupů používá tak často, že se nad fyziologickým cílem jejich indikace mnohdy ani nezamyslíme ...“

„ ... kritického stavu s jediným cílem – udržení nebo obnovení dostatečné dodávky kyslíku do tkání. Nedosažení uvedeného cíle vylučuje dosažení dobrého klinického výsledku bez ohledu na jakékoliv další specifické léčebné metody ... “

Koncept dodávky kyslíku – fyziologický základ léčby kritických stavů

Černý V. (1-5), Astapenko D. (2, 5), Řehák D. (2)

(v tisku)

OBR. 1.

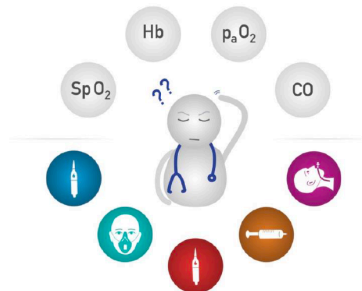
KONCEPT LÉČBY
KRITICKÉHO STAVU

KONTROLA
PŘÍČINY

+

UDRŽENÍ
OBNOVENÍ
DO₂

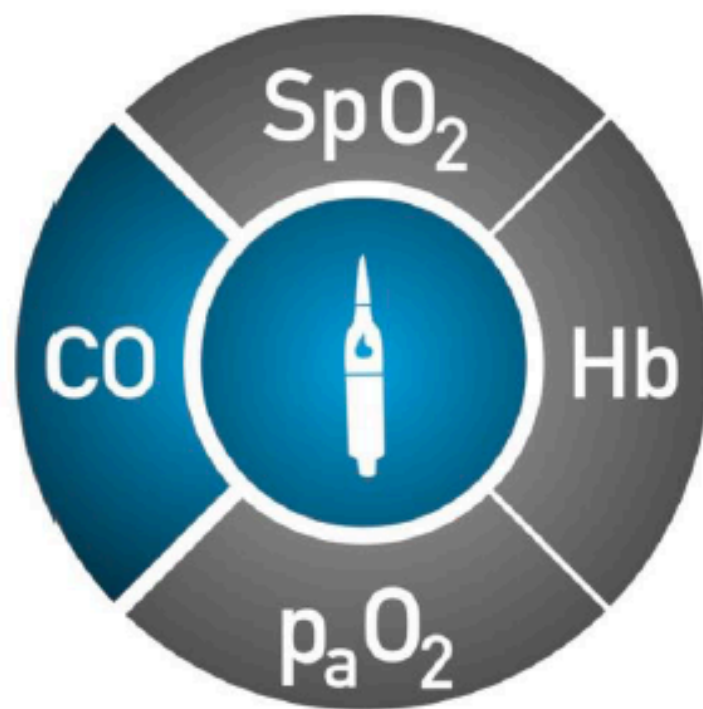
IDENTIFIKACE PŘÍČINY

ADEKVÁTNÍ INTERVENCE

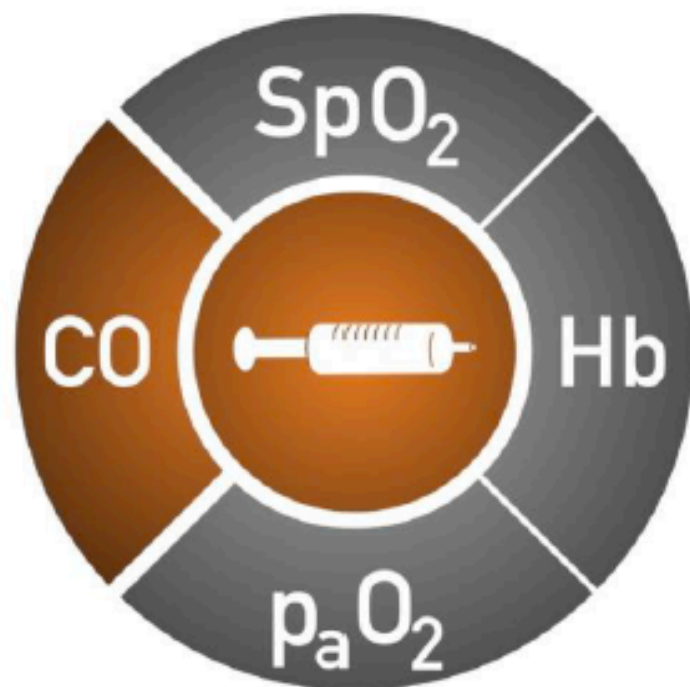
Obr. 1 – Správná identifikace příčiny nízké DO₂ je nezbytná pro adekvátní intervenci potřebnou k obnovení a udržení dostatečné DO₂. Hb – hemoglobin; SpO₂ – saturace hemoglobinu kyslíkem; p_aO₂ – parciální tlak O₂ v arteriální krvi; CO – srdeční výdej.

VOLUMOTERAPIE

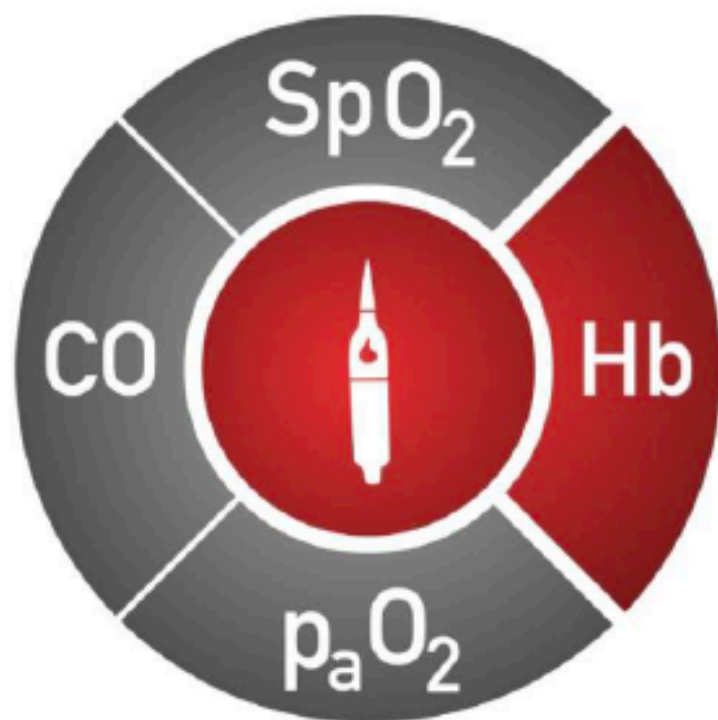
Obr. 3 – Účinek tekutinové terapie na DO_2 . Hb – hemoglobin; SpO_2 – saturace hemoglobinu kyslíkem; p_aO_2 – parciální tlak O_2 v arteriální krvi; CO – srdeční výdej.

INOTROPIKA

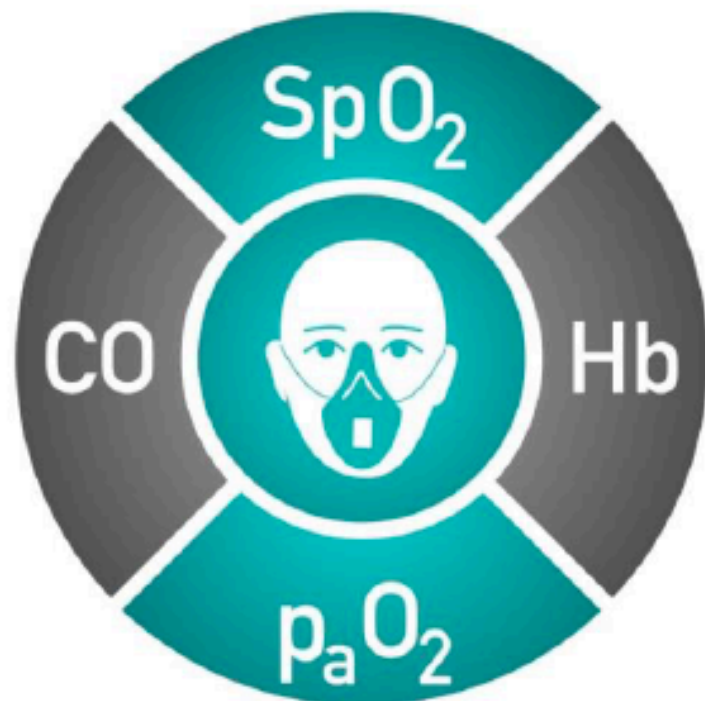
Obr. 6 – Účinek inotropní podpory na DO_2 . Hb – hemoglobin; SpO_2 – saturace hemoglobinu kyslíkem; p_aO_2 – parciální tlak O_2 v arteriální krvi; CO – srdeční výdej.

TRANSFUZE

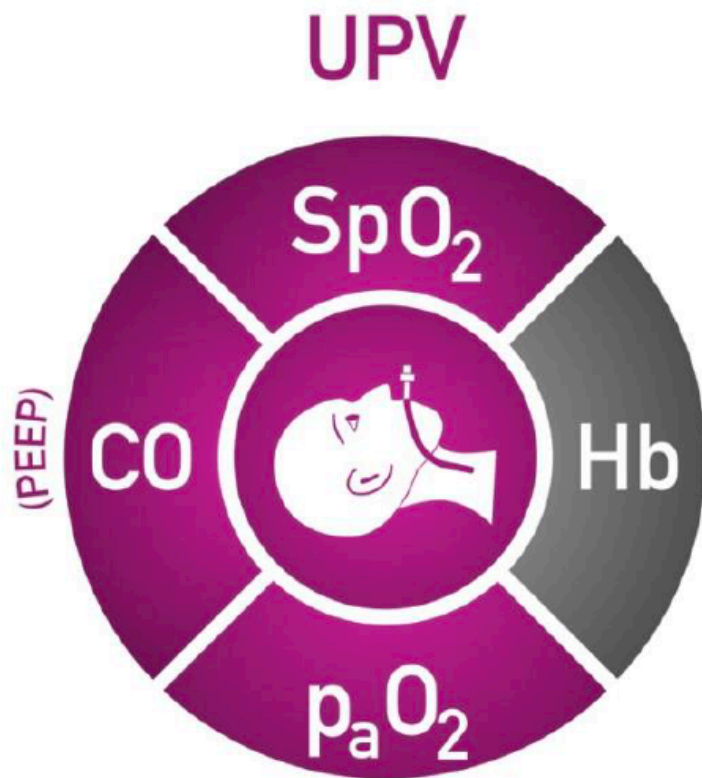

Obr. 4 – Účinek transfuze na DO_2 . Hb – hemoglobin; SpO_2 – saturace hemoglobinu kyslíkem; p_aO_2 – parciální tlak O_2 v arteriální krvi; CO – srdeční výdej.

OXYGENOTERAPIE

Obr. 5 – Účinek kyslíkové terapie na DO_2 . Hb – hemoglobin; SpO_2 – saturace hemoglobinu kyslíkem; p_aO_2 – parciální tlak O_2 v arteriální krvi; CO – srdeční výdej.

Obr. 7 – Účinek umělé plicní ventilace na DO₂. Hb – hemoglobin; SpO₂ – saturace hemoglobinu kyslíkem; p_aO₂ – parciální tlak O₂ v arteriální krvi; CO – srdeční výdej.

Obnovení nebo udržení adekvátní
dodávky kyslíku je základní podmínkou
léčby jakéhokoliv kritického stavu bez
ohledu na jeho vyvolávající příčinu.

**Aplikace konceptu dodávky
kyslíku je východiskem pro**

*„physiology based clinical
medicine“.*

Why do we give fluids ?

Two targets

Physiological

Clinical

Two targets

Physiological

Clinical

How are we doing ?

Percentage of correct answers to the question:

What is the physiological target of giving fluids?

Residents in anesthesia/ICU:

Senior consultants in anesthesia/ICU:

EDIC candidates (after exam)

Residents in anesthesia/ICU:

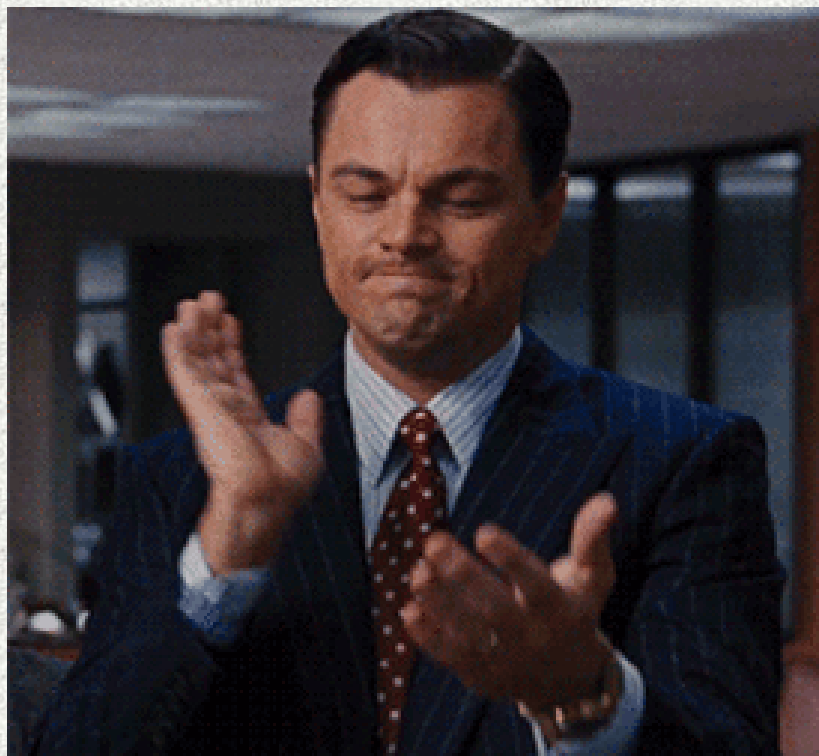
20%

Senior consultants in anesthesia/ICU:

28%

EDIC candidates (after exam)

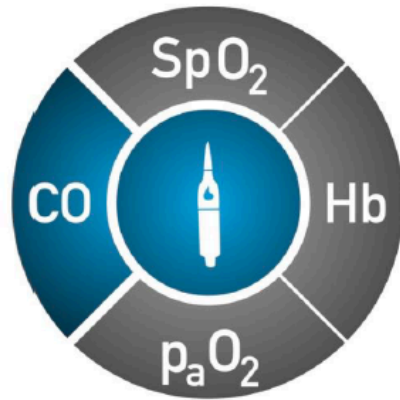
36%

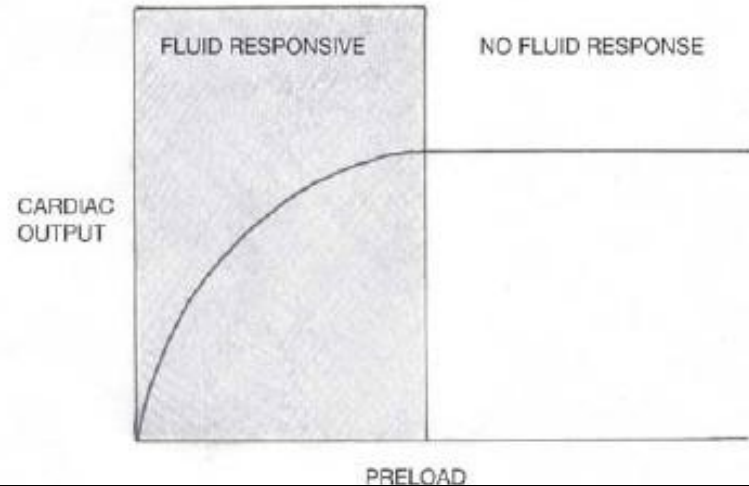

VOLUMOTERAPIE

Obr. 3 – Účinek tekutinové terapie na DO_2 . Hb – hemoglobin; SpO_2 – saturace kyslíkem; p_aO_2 – parciální tlak O_2 v arteriální krvi; CO – srdeční výdej.

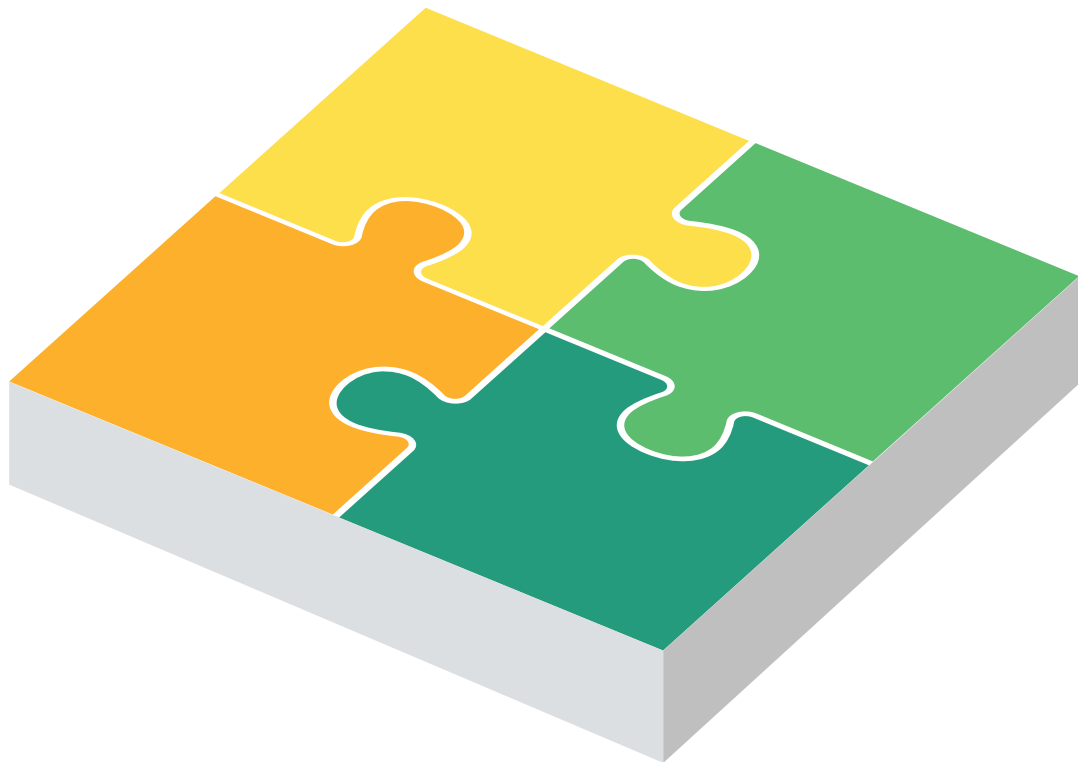
Figure 5. Frank-Starling Curve Predicts Fluid Responsiveness

Obsah

- I. Existuje jeden fyziologický koncept pro všechno co děláme denně v našem oboru ?
- II. Jak nám pomáhá fyziologie na operačním sále ?**

Jak to všechno “sestavit” a využít pro náš postup?

“Hypotenze během anestezie”

Journal of Anesthesia (2018) 32:673–680
<https://doi.org/10.1007/s00540-018-2532-6>

ORIGINAL ARTICLE

Hypotension after induction of general anesthesia: occurrence, risk factors, and therapy. A prospective multicentre observational study

Ondrej Jor^{1,10} · Jan Maca^{1,8} · Jirina Koutna^{3,4} · Michaela Gemrotova⁵ · Tomas Vymazal⁶ · Martina Litschmannova⁷ · Pavel Sevcik^{1,8} · Petr Reimer¹ · Vera Mikulova⁸ · Michaela Trlicova⁸ · Vladimir Cerny^{2,9,10,11}

“Hypotenze během anestezie”

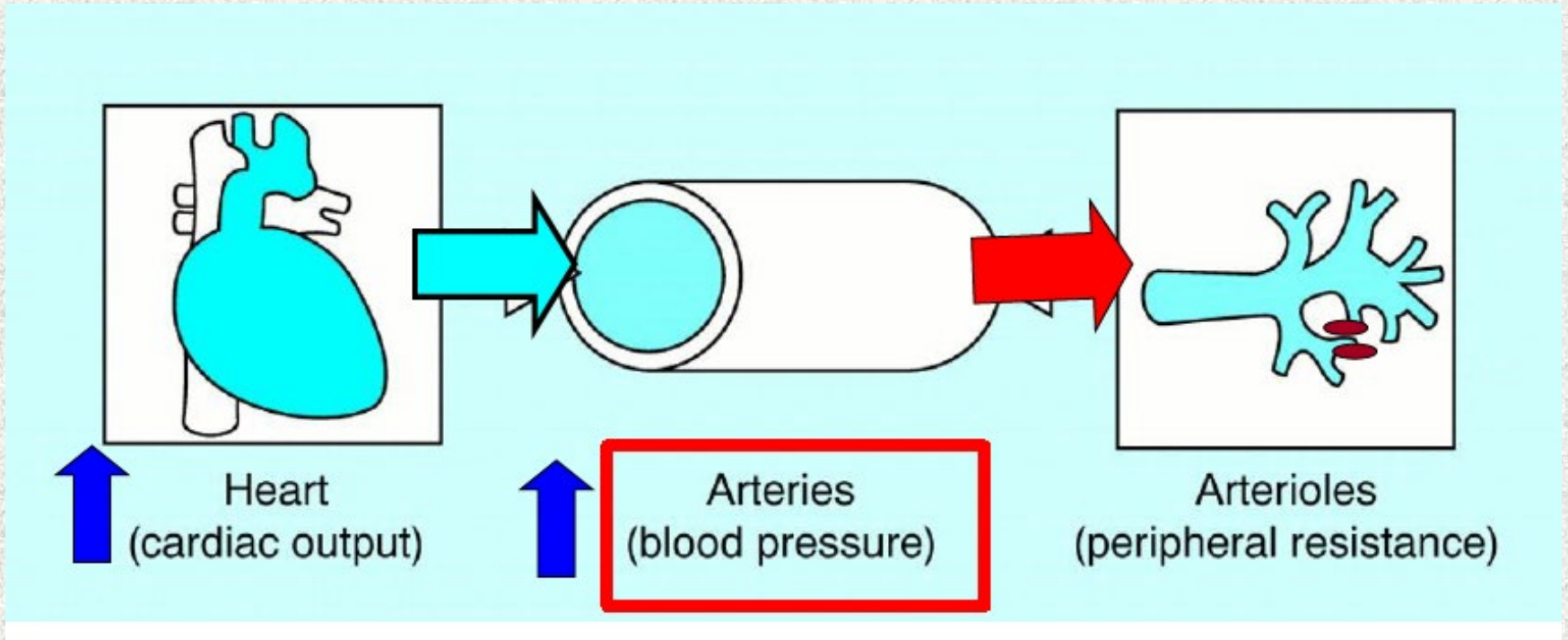
***Jaký by měl být náš přístup
s využitím fyziologie ?***

Physiology approach ...

Krok 1:

Jaké jsou determinanty krevního tlaku ?

$$\text{BP} = \text{CO} \times \text{SVR}$$

BP = blood pressure, CO = cardiac output, SVR = systemic vascular resistance

Physiology approach ...

Krok 2:

Která determinanta se v aktuálním klinickém kontextu podílí na hypotenzi ?

Physiology approach ...

Krok 3:

Snížený srdeční výdej ?

Snížená vaskulární rezistence ?

Physiology approach ...

Krok 4:

Volba intervence, která cíleně ovlivní daný (převládající) mechanismus vedoucí k hypotenzi ...

**Snížení
srdeční výdej**

Příčiny

**Pokles
vaskulární
rezistence**

Příčiny

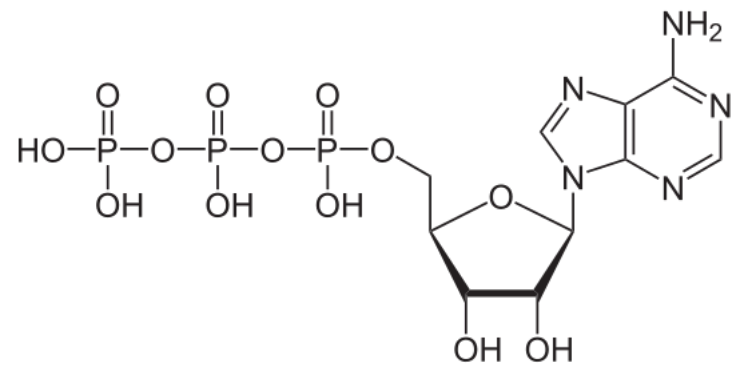
Volba odpovídající intervence

- tekutiny
- vasopresor

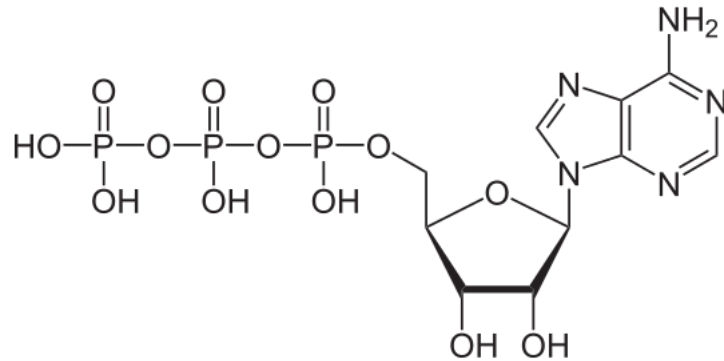
*Physiology based clinical
medicine není “rocket
science” ale ...*

- 1) Základ racionality (naprosté většiny) našich postupů podpory orgánových funkcí
- 2) Napomáha nám nezapomenout na nic důležitého
- 3) Přináší nám radost z toho co děláme, protože víme, proč to děláme

ATP = klíčová molekula “života”

Always Think (of)
Physiology

Děkuji za pozornost

Speciální poděkování:
David Astapenko a David Řehák